

Foto: www.amancay.com

Archiefportalen

Een verslag van de eerste APEx-conferentie

Eddy Put, Rijksarchief en KU Leuven

In de historische en inspirerende omgeving van Trinity College (Dublin) had in juni laatstleden het eerste APEx-congres plaats. APEx is het vervolgproject van APEnet, het Archieven Portaal Europa dat in januari 2009 door 14 Europese landen werd opgestart. Toen het portaal in januari 2012 werd opgeleverd, telde het consortium al 17 leden.

Opvolger APEx wil het Archieven Portaal Europa, zowel in kwantitatief als in kwalitatief opzicht verder uitbouwen. Momenteel zijn er 28 landen bij betrokken, waaronder ook België.

Het congres in Dublin bracht enkele honderden deskundigen uit heel Europa samen. Wim van Dongen, country manager voor Nederland, opende het congres met een tussentijdse balans over het Europese archiefportaal, waarin momenteel meer dan twintig miljoen beschrijvingen afkomstig van een honderdtal – vooral nationale – archiefinstellingen opgenomen zijn. Daniel Pitti, de geestelijke vader van *Encoded Archival Description*, verzorgde één van de keynotes. Alle belangrijke vragen waarmee de archiefwereld anno 2013 geconfronteerd wordt, kwamen ruimschoots aan bod: de ontwikkeling van standaarden, open data, de omgang met user generated content, enz... Vele voorstellingen van individuele, kleinschalige projecten boeiden, maar

het waren de gedachtenoefeningen over de onderzoeksinfrastructuur van de toekomst die het meest beklifden.

Verscheidene sprekers beklemtoonden dat we sinds de digitale revolutie niet meer op dezelfde manier leren en dat we nood hebben aan “*shared learning communities*”. Tom Cobbaert brak in dat verband een lans voor de verdere ontwikkeling van archiefwiki's. Ook

“DE NOODZAAK OM ZOEKINSTRUMENTEN TE ONTWIKKELEN DIE AANGEPAST ZIJN AAN HET NIVEAU VAN DE GEBRUIKER WORDT VAN LANGSOM DUIDELIJKER.”

de verschuivingen in de relatie en de communicatie tussen archivariissen en onderzoekers vormen nieuwe mogelijkheden tot leren. Deze problematiek kwam onder meer aan bod in de voorstelling van de European Holocaust Research Infrastructure door Petra Links van het Nederlandse Instituut voor Oorlogsdocumentatie. De bemiddeling van archivariissen blijft belangrijk, zeker in een internationale onderzoeksomgeving waar materiaal van uiteenlopende herkomst in een globale context geïntegreerd wordt. Die laatste vraag is ook bijzonder actueel voor samenwerkingsverbanden zoals CENDARI (Collaborative European Digital Archive Infrastructure), dat momenteel vooral focust op middeleeuwse archieven en op materiaal betreffende de Eerste Wereldoorlog.

KRITISCH ÉN CREATIEF BLIJVEN

De stemmen die pleiten voor meer maatwerk klinken steeds luider. De noodzaak om zoekinstrumenten te ontwikkelen die aangepast zijn aan het niveau van de gebruiker wordt van langsom duidelijker. Niet iedereen beperkt zich tot een ‘googlelike’ zoekstrategie, maar het is niet eenvoudig om genavigeerd zoeken in archiefrepresentaties op een didactisch verantwoorde manier te organiseren. Europese portalen vormen een mooie realisatie, maar toch moet de archiefwereld kritisch én creatief blijven. Craig Bellamy riep terecht op om niet alleen halsoverkop data ter beschikking te stellen, maar om ook werk te maken van de uitbouw van “*interpretive frameworks to make sense of it*”. Ook de spanning tussen de object-georiënteerde aanpak van Europeana en de hiërarchisch gestructureerde, procesgeoriënteerde opzet van APEx is een pijnpunt. Momenteel is amper twee procent van de objecten in Europeana archiefmateriaal. De promotoren van APEx maken zich sterk dat de verschillen tussen beide portalen in de toekomst weggevlakt, of minstens getemperd zullen worden. ■

> Meer informatie op:

<http://www.archivesportaleurope.net>

<http://www.apex-project.eu>

<http://www.recruitedigitaldoc.org>